

The Fraud Diamond and Abnormal Managerial Tone

Azam Pouryousof *

*Corresponding Author, Assistant Prof., Department of Accounting, Faculty of Management, Accounting and Economic, PNU, Tehran, Iran. E-mail: pouryousof@pnu.ac.ir

Mahdi Saghafi

Assistant Prof., Department of Accounting, Faculty of Management, Accounting and Economic, PNU, Tehran, Iran. E-mail: saghafi.mahdi@pnu.ac.ir

Abstract

Objective

This study examines the impact of the fraud diamond dimensions, including fraud motivation, fraud opportunity, fraud rationalization, and managers' capability to commit fraud, on abnormal managerial tone in the annual board of directors' activity reports to the general assembly of shareholders. Based on agency theory, abnormal managerial tone may stem from managers' motives and their intent to manipulate market expectations. Additionally, behavioral theories suggest that abnormal managerial tone may arise from managers' individual and behavioral characteristics.

Methods

To measure fraud motivation, nine variables were used, including auditor opinion, employee growth, revenue growth, current ratio, working capital ratio, financial leverage, capital increase, earnings management, and tax evasion. CEO duality and weak internal controls were considered as proxies for fraud opportunity. Four variables, product market competition, transfer pricing, industry tax avoidance, and lack of political connections, were used as measures of fraud rationalization. Finally, six variables, CEO gender, tenure, ability, myopia, narcissism, and overconfidence, were considered as indicators of managerial capability to commit fraud. The study utilized data from 142 companies listed on the Tehran Stock Exchange from 2012 to 2021, totaling 1,411 annual reports. The hypotheses were tested using multiple regression analysis with fixed year and industry effects. Managerial tone was measured using a specialized lexicon of board-related words based on Iranian board

Citation: Pouryousof, Azam & Saghafi, Mahdi (2025). The Fraud Diamond and Abnormal Managerial Tone. *Accounting and Auditing Review*, 32(3), 508-534. (in Persian)

activity reports (Paleh et al., 2021), while abnormal tone was measured using Hung et al.'s (2014) model.

Results

The results of the model estimations revealed that auditor opinion, revenue growth, financial leverage, earnings management, and tax evasion, as proxies for managerial motivation, significantly influence abnormal tone. Also, the effect of weak internal control, as a measure of fraud opportunity, on abnormal tone was confirmed. In addition, the influence of CEO tenure, ability, narcissism, and overconfidence, as indicators of individual capability, on abnormal tone was validated, and the impact of product market competition, transfer pricing, industry tax avoidance, and lack of political connections, as measures of fraud rationalization, on abnormal tone was supported.

Conclusion

The findings suggest that fraud indicators, i.e., motivation, opportunity, rationalization, and individual capability, can explain abnormal managerial tone. Fraudulent managers tend to use an excessively positive tone in qualitative reports to conceal misconduct, leading to an abnormal tone. The key innovation of this study lies in examining the influence of all four dimensions of the fraud diamond on biased and abnormal managerial tone, thus expanding the literature on managerial fraud and tone management.

Keywords: Abnormal tone, Fraud motivation, Fraud opportunity, Fraud rationalization, Managerial capability.

مکعب ثقل و لحن غیرعادی مدیران

اعظم پوریوسف*

* نویسنده مسئول، استادیار، گروه حسابداری، دانشکده مدیریت، حسابداری و اقتصاد، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: pouryousof@pnu.ac.ir

مهدی ثقفی

استادیار، گروه حسابداری، دانشکده مدیریت، حسابداری و اقتصاد، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. رایانامه: saghafi.mahdi@pnu.ac.ir

چکیده

هدف: پژوهش حاضر تأثیر ابعاد مکعب ثقل شامل انگیزه‌های ثقل، فرصت ثقل، توجیه‌سازی ثقل و قابلیت‌های مدیران برای ثقل را بر لحن غیرعادی مدیران در گزارش فعالیت‌های سالانه هیئت‌مدیره به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام بررسی می‌کند. بر اساس نظریه نمایندگی، لحن غیرعادی مدیران ممکن است در راستای انگیزه‌های شخصی مدیران و به قصد مدیریت انتظارات بازار باشد. همچنین بر اساس تئوری‌های رفتاری، لحن غیرعادی مدیران ممکن است به واسطه ویژگی‌های فردی و رفتاری مدیران باشد.

روش: برای اندازه‌گیری انگیزه‌های ثقل، از ۹ متغیر استفاده شده است که عبارت‌اند از: اظهارنظر حسابرس، رشد کارکنان، رشد درآمد، نسبت جاری، نسبت سرمایه در گردش، اهرم مالی، افزایش سرمایه، مدیریت سود و فرار مالیاتی. دوگانگی وظیفه مدیرعامل و ضعف کنترل داخلی، به‌عنوان متغیرهای فرصت ثقل در نظر گرفته شدند. همچنین، چهار متغیر شامل رقابت در بازار محصول، قیمت‌گذاری انتقالی، اجتناب مالیاتی صنعت و عدم ارتباطات سیاسی، به‌عنوان معیارهای توجیه‌سازی ثقل مد نظر قرار گرفتند. در نهایت، شش متغیر جنسیت مدیرعامل، مدت تصدی، توانایی، نزدیک‌بینی، خودشیفتگی و بیش اعتمادی مدیرعامل، به‌عنوان قابلیت‌های مدیر برای ثقل استفاده شدند. در این پژوهش، داده‌های ۱۴۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران، طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۰ و در مجموع ۱۴۱۱ گزارش سالیانه بررسی شد. آزمون‌ها به روش رگرسیون چندگانه با در نظر گرفتن اثرهای ثابت سال و صنعت، انجام شد. برای اندازه‌گیری لحن، از فهرست کلمه‌های تخصصی هیئت‌مدیره که بر اساس گزارش‌های فعالیت‌های هیئت‌مدیره ایران تهیه شده (پله و همکاران، ۱۴۰۰) و برای اندازه‌گیری لحن غیرعادی از مدل هانگ و همکاران (۲۰۱۴) استفاده شده است.

یافته‌ها: بر اساس نتایج برآورد مدل‌های پژوهش: ۱. تأثیر اظهارنظر حسابرس، رشد درآمد، اهرم مالی، مدیریت سود و فرار مالیاتی به‌عنوان معیارهای انگیزه مدیران بر لحن غیرعادی تأیید می‌شود؛ ۲. تأثیر ضعف کنترل داخلی به‌عنوان معیار فرصت ثقل بر لحن

استناد: پوریوسف، اعظم و ثقفی، مهدی (۱۴۰۴). مکعب ثقل و لحن غیرعادی مدیران. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۳۲(۳)، ۵۰۸-۵۳۴.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۳/۱۲

تاریخ ویرایش: ۱۴۰۳/۱۲/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۱/۲۳

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۵/۰۱

بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۱۴۰۴، دوره ۳۲، شماره ۳، صص. ۵۰۸-۵۳۴

ناشر: دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

نوع مقاله: علمی پژوهشی

© نویسندگان

doi: <https://doi.org/10.22059/ACCTGREV.2025.377368.1008962>

غیرعادی تأیید می‌شود؛ ۳. تأثیر مدت تصدی مدیرعامل، توانایی مدیرعامل، خودشیفتگی مدیرعامل و بیش‌اعتمادی مدیرعامل به‌عنوان معیارهای قابلیت‌های فردی بر لحن غیرعادی تأیید می‌شود؛ ۴. تأثیر رقابت در بازار محصول، قیمت‌گذاری انتقالی، اجتناب مالیاتی صنعت و عدم ارتباطات سیاسی، به‌عنوان معیارهای توجیه‌سازی تقلب بر لحن غیرعادی تأیید می‌شود.

نتیجه‌گیری: از یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که معیارهای تقلب، شامل انگیزه برای تقلب، فرصت برای تقلب، توجیه تقلب و قابلیت‌های فردی، می‌توانند دلایل لحن غیرعادی مدیران باشند؛ زیرا مدیران متقلب برای سرپوش نهادن بر تقلب در گزارش‌های کیفی، لحن بیش از حد مثبتی انتخاب می‌کنند که به لحن غیرعادی منجر می‌شود. مهم‌ترین نوآوری پژوهش حاضر این است که تأثیر چهار بُعد از ابعاد مکعب تقلب شامل انگیزه تقلب، فرصت تقلب، توجیه‌سازی تقلب و قابلیت فردی برای تقلب را بر لحن مغرضانه و غیرعادی مدیران بررسی و ادبیات مربوط به تقلب مدیران و همچنین مدیریت لحن را توسعه می‌دهد.

کلیدواژه‌ها: لحن غیرعادی، انگیزه تقلب، فرصت تقلب، توجیه‌سازی تقلب، قابلیت‌های مدیر.

مقدمه

هرچند راه کار رایج در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سهامداران، افشای اطلاعات غیرمالی در گزارش‌های سالانه است؛ تحقیقاتی نظیر هانگ، تئو و ژنگ^۱ (۲۰۱۴)، وو، یائو و گو^۲ (۲۰۲۱) نشان می‌دهد که لحن در گزارش‌های کیفی و غیرمالی به جانب‌داری تمایل دارد؛ زیرا مقررات اندکی دربارهٔ قالب یا محتوای افشاهای کیفی وجود دارد و مدیران در تهیه گزارش‌های توضیحی یا کیفی، انعطاف‌پذیری شایان توجهی دارند. این موضوع فرصت مناسبی برای مدیران جهت مدیریت ادراک استفاده‌کنندگان، بدون هیچ‌گونه نگرانی از بابت احتمال وقوع دعاوی حقوقی است. بررسی‌های متعددی نظیر کاشانی‌پور، آقای و محسنی نامقی (۱۳۹۸)، هالس، کوانگ و ونکاتارامان^۳ (۲۰۱۱)، فلدمن، گووینداراج، لیونات و سگال^۴ (۲۰۰۸) و ریلی^۵ (۲۰۱۱) در خصوص خوانایی، لحن، صراحت و ساخت گزارش‌های کیفی و تأثیر آن بر تصمیم‌های بازار سرمایه انجام شده که حاکی از تأثیر آن‌ها در ادراک سرمایه‌گذاران و اتخاذ تصمیم‌های سرمایه‌گذاری است.

منظور از لحن، میزان خوش‌بینانه یا بدبینانه بودن لحن افشا در گزارش‌های مالی مدیران است و معمولاً، از طریق کسر تعداد کلمه‌های منفی، از تعداد کلمه‌های مثبت اندازه‌گیری می‌شود. لحن عادی بخشی از لحن افشا است که با اخبار و مبانی ارزیابی فعلی شرکت، تبیین می‌شود و لحن غیرعادی نیز بخشی از لحن افشاست که با اخبار و مبانی ارزیابی فعلی شرکت، تبیین‌پذیر نیست.

در پژوهش حاضر ابعاد مکعب تقلب، به‌عنوان یکی از دلایل لحن غیرعادی مدیران بررسی می‌شود. لحن غیرعادی مدیران، می‌تواند پیامدهای مخربی بر بازار سرمایه داشته باشد. از جمله این پیامدها می‌توان عدم تقارن اطلاعاتی، بازده‌های غیرعادی، نوسان‌های قیمت و سوء قیمت‌گذاری، کاهش محتوای اطلاعاتی، کاهش کارایی بازار سهام و در نهایت، بی‌اعتمادی سهامداران (خرد) به بازار سرمایه را برشمرد. تحقیقات آندریا کاستا، کریستینا اولیویرا، لیما رودریگز و کریگ^۶ (۲۰۱۳)، جگادش و وو^۷ (۲۰۱۳)، تتلوک^۸ (۲۰۰۷) نشان می‌دهد که بازار سرمایه به لحن گزارش‌های مالی، واکنش نشان می‌دهد. بگینسکی، دمرز، کوثر و یو^۹ (۲۰۱۸) و باتاچاریا، بلک، کریستنسن و مرگنتالر^{۱۰} (۲۰۰۷) نیز نشان دادند که لحن مغرضانه مدیران باعث معاملات ناکارآمد سهامداران خرد می‌شود؛ زیرا سهامداران با مهارت کمتر در پردازش اطلاعات یا ناآگاه (خرد)، به روش‌های اکتشافی اعتماد می‌کنند و این روش‌ها آن‌ها را مستعد پذیرش اثرهای خوش‌بینانه^{۱۱} لحن می‌کنند.

1. Huang, Teoh and Zhang

2. Wu, Yao & Guo

3. Hales, Xi & Venkataraman

4. Feldman, Govindaraj, Livnat & Segal

5. Riley

6. Andreia Costa, Cristina Oliveira, Lima Rodrigues & Craig

7. Jegadeesh and Wu

8. Tetlock

9. Baginski, Demers, Kausar & Yu

10. Bhattacharya, Black, Christensen & Mergenthaler

11. Positive Framing Effects

با توجه به پیامدهایی که لحن غیرعادی مدیران بر معاملات سهام‌داران، به‌خصوص سهام‌داران خُرد دارد، ضروری است که عوامل مؤثر بر لحن غیرعادی مدیران بررسی شود. مری جو وایت^۱، رئیس سابق مرکز امنیت و تبادل، در کمیسیون ارز و اوراق بهادار آمریکا نیز بیان کرده است که کمیسیون ارز و اوراق بهادار آمریکا یک مأموریت سه بخشی دارد که شامل حمایت از سهام‌داران، اطمینان از بازارهای عادلانه و کارآمد و تسهیل تشکیل سرمایه است و هر بخش از مأموریت کمیسیون ارز و اوراق بهادار آمریکا، به اولین بخش، یعنی حمایت از سهام‌داران، باز می‌شود و سهام‌دار خُرد باید همواره در کانون توجه باشد؛ زیرا هرگونه عدم حمایت از سهام‌دار خُرد، به این معناست که این کمیسیون، رسالت خود را انجام نداده است. آمارهای اخیر حاکی از آن است که ۳۸ درصد از سهام ایالات متحده در اختیار سهام‌داران خُرد است^۲. در ایران نیز طی سال‌های اخیر، به گزارش سایت‌های خبری داخلی، سهم سهام‌داران خرد در معاملات بازار سرمایه، از ۳۰ درصد به ۶۰ درصد رسیده است.

در پژوهش‌های اخیر وجود لحن مغرضانه در افشاهای مدیران و پیامدهای آن بررسی شده؛ ولی به دلایل لحن مغرضانه کمتر توجه شده است و در این زمینه، خلأ پژوهشی وجود دارد. طبق نظریه نمایندگی، لحن غیرعادی مدیران می‌تواند به خاطر انگیزه‌های شخصی، نظیر تقلب باشد و طبق نظریه‌های رفتاری، قابلیت‌ها و ویژگی‌های مدیران بر لحن آن‌ها تأثیرگذار است. در پژوهش حاضر تأثیر سه بُعد از ابعاد مکعب تقلب شامل انگیزه، فرصت و قابلیت‌های فردی بر لحن غیرعادی مدیران بررسی شده است. منطقی (توجیه) سازی، به‌عنوان قلب روان‌شناسی متقلبان، یکی دیگر از ابعاد مکعب تقلب است که فرایندی ذهنی و بسیار ناملموس است و نمی‌توان آن را از لحاظ کمی اندازه‌گیری کرد. فرضیه‌های پژوهش، تأثیر هر یک از ابعاد تقلب بر لحن غیرعادی مدیران را تبیین می‌کند.

طی سال‌های اخیر، در ایران شاهد افزایش شاخص‌های مدیریت سود، تقلب و اختلاس و کاهش شفافیت مالی در مؤسسه‌های بزرگ هستیم. این در حالی است که این مؤسسه‌ها با مشکلات چشمگیری در تأمین منابع، نقدینگی و سرمایه‌گذاری روبه‌رو هستند؛ ولی اثری از افشای این مشکلات در گزارش‌های مالی وجود ندارد. به عبارتی، لحن مدیران در گزارش‌های توضیحی، مثبت و مغرضانه است؛ از این رو بررسی تأثیر ابعاد تقلب (انگیزه‌ها، فرصت، توجیه‌سازی و قابلیت فردی) بر لحن غیرعادی مدیران ضروری به نظر می‌رسد.

پیشینه پژوهش

با وجود تلاش‌های گسترده برای مقابله با فساد، سوءاستفاده از دارایی‌ها و گزارش‌های مالی متقلبانه، به نظر می‌رسد که تقلب، به طرق مختلف در حال افزایش است. در بررسی KPMG در سال ۲۰۰۳، افزایش قابل ملاحظه‌ای در انواع کلاهبرداری ثبت شده است. افزایش تقلب‌های بزرگ حسابداری (انرون و وردکام^۳) و همچنین افزایش تعداد تجدید ارائه‌های حسابداری و اقدامات اجرایی کمیسیون ارز و اوراق بهادار آمریکا در سال‌های اخیر، گواه این موضوع است. مطالعات نشان می‌دهند که کلاهبرداری زمانی اتفاق می‌افتد که فرد، انگیزه (فشار) برای ارتکاب کلاهبرداری داشته باشد،

1. Mery Jo White
2. MoneyShow
3. Enron, WorldCom

کنترل یا نظارت ضعیف نیز فرصتی را برای وی فراهم می‌کند. همچنین فرد بایستی رفتار (نگرش) متقلبانۀ خود را منطقی جلوه دهد. این چارچوب سه وجهی (شامل انگیزه، فرصت و منطقی‌سازی) که «مثلث تقلب» شناخته می‌شود، مدت‌ها ابزار مفیدی برای حسابداران رسمی‌ای بوده است که به دنبال درک و مدیریت ریسک‌های کلاهبرداری بودند. این چارچوب، به‌طور رسمی توسط حرفۀ حسابرسی به‌عنوان بخشی از استاندارد بین‌المللی شماره ۹۹، پذیرفته شده است. ولف و هرمانسون^۱ (۲۰۰۴) عنصر چهارم را برای بهبود پیشگیری و کشف تقلب پیشنهاد کرد. آن‌ها قابلیت‌های فرد را به‌عنوان عنصر چهارم پیشنهاد کردند. بسیاری از کلاهبرداری‌ها، بدون داشتن فردی با توانایی‌های مناسب، رخ نمی‌دهد. فرصت، راه را به روی تقلب می‌گشاید و انگیزه و عقلانیت می‌تواند فرد را به سمت آن بکشاند؛ اما فرد باید این توانایی را داشته باشد که درگاه باز را به‌عنوان یک فرصت تشخیص دهد و با عبور از آن، نه فقط یک بار، بلکه بارها و بارها از آن استفاده کند. با مطرح شدن عنصر چهارم، مثلث تقلب به «مکعب تقلب» تغییر می‌یابد. این چهار عنصر با سایر عناصر تقلب هم‌پوشانی دارند. سهم اصلی مکعب تقلب این است که قابلیت‌های ارتکاب کلاهبرداری، به‌طور صریح و جداگانه در ارزیابی خطر تقلب در نظر گرفته می‌شود. همان‌طور که رتمونو و فرنندی^۲ (۲۰۲۲) اشاره می‌کنند که یک کارمند ممکن است به دنبال فرصت‌هایی برای ارتکاب کلاهبرداری برای از بین بردن فشار مالی یا غیرمالی شخصی باشد؛ ولی ارتکاب کلاهبرداری فقط به دلیل فشار کافی نیست. فرصت‌های ناشی از ضعف در سیستم کنترل داخلی نیز باید برای وقوع تقلب وجود داشته باشد. بر اساس نظریۀ مثلث تقلب (FTT)، فرصت به‌عنوان باز کردن دری برای یک عضو سازمان برای ارتکاب کلاهبرداری تعریف می‌شود. همچنین بر اساس FTT، فشار یا انگیزه را می‌توان به‌عنوان بار مالی و غیرمالی بر تک‌تک اعضای سازمان توصیف کرد که می‌تواند از منابع محیطی، اجتماعی، مالی و سیاسی ناشی شود و کارمند غیراخلاقی را به ارتکاب کلاهبرداری شغلی تشویق می‌کند. در زمینه کلاهبرداری مالی، فشاری که از درون خود فرد برای حمایت از سبک زندگی وارد می‌شود، عامل اصلی تقلب شغلی است. در عین حال، فشار مالی می‌تواند از سوی سازمان، برای دستیابی به اهداف سود شرکت باشد. بر اساس FTT، سومین عنصری که باعث کلاهبرداری می‌شود، منطقی‌سازی است. منطقی‌سازی عملی است که مرتکبان کلاهبرداری برای توجیه اعمال متقلبانه خود برای عادی جلوه دادن، اخلاقی دانستن و برای دفاع از خود با بیان اینکه چاره دیگری ندارند، استفاده می‌کنند. در نهایت، قابلیت به‌عنوان عنصر چهارم که مکعب تقلب را شکل می‌دهد به موقعیت یک فرد در سازمان اشاره دارد که به توانایی بهره‌برداری از فرصت برای ارتکاب تقلب اشاره دارد. طبق این عنصر، مرتکبان کلاهبرداری افراد باهوشی هستند که می‌توانند ضعف‌های کنترل داخلی را درک و از آن‌ها سوء استفاده کنند و از موقعیت‌های خود برای کسب منافع با ارتکاب کلاهبرداری بهره ببرند.

پژوهش حاضر تأثیر انگیزه‌های فرصت‌طلبانۀ مدیر، فرصت برای تقلب، قابلیت‌های فردی مدیر و توجیه‌سازی تقلب را بر مدیریت لحن بررسی می‌کند. مطالعات قبلی نظیر زلّی، قادری و افلاطونی (۱۴۰۳) نیز، از ارتباط مستقیم و معنادار بُدهای تجاری و سیاسی فساد، بر تحریف در صورت‌های مالی حکایت دارد.

از طرفی مدیریت لحن می‌تواند زمینه اقدامات فرصت‌طلبانۀ مدیران را به‌منظور دست‌کاری اطلاعات بنیادی شرکت

1. Wolfe and Hermanson

2. Ratmono & Frendy

فراهم کند. همچنین تأثیر لحن گزارش‌های توصیفی (یادداشت‌های پیوست صورت‌های مالی) بر رفتارهای قضاوتی سرمایه‌گذاران، نشان‌دهنده انگیزه‌های فرصت‌طلبانه مدیران برای مدیریت لحن است (وفایی‌پور، قاسمی و محسنی، ۱۴۰۱). ژو، لی، ونگ، شوئکین و کی^۱ (۲۰۲۴) نیز در بررسی نمونه‌ای از شرکت‌های چینی از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۱ دریافتند که لحن مثبت‌تر در افشای گزارش بحث و تجزیه و تحلیل مدیر با بازده سرمایه‌گذاری بالاتر مرتبط است. پژوهش‌های متعددی در حوزه تأثیر اطلاعات حسابداری بر تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران و سایر استفاده‌کنندگان از اطلاعات انجام شده است. این پژوهش‌ها، نتایج متفاوت و گاه متناقضی با هم داشته‌اند؛ اما نمی‌توان تأثیر آن‌ها را نادیده گرفت. نکته مهم همه این پژوهش‌ها آن است که اطلاعات حسابداری از نظر محتوا، لحن، ساخت، شکل و... می‌تواند بر استفاده‌کنندگان از اطلاعات اثر بگذارد. بنابراین مدیریت لحن فرصت مناسبی برای مدیران جهت تأثیرگذاری بر ادراک و تصمیمات استفاده‌کنندگان است.

تأثیر انگیزه‌های فرصت‌طلبانه مدیران بر مدیریت لحن

بخش شایان توجهی از ادبیات حسابداری، به انگیزه‌های تقلب مدیران پرداخته‌اند. مدیران می‌توانند با انگیزه‌های متقلبانه، به تهیه گزارش‌های توضیحی مغرضانه اقدام کنند. طبق نظریه چشم‌انداز، اگر مدیران، عملکرد فعلی را متفاوت از عملکرد هدف بدانند، انگیزه‌های دست‌کاری و تقلب در ذهن آن‌ها شکل می‌گیرد. پژوهشگرانی همچون نصیرزاده و پوریوسف (۱۴۰۲)، اکبرلو، زینالی، علی‌نژاد ساروکلای و برادران حسن‌زاده (۱۴۰۱)، فانگ^۲ (۲۰۱۵)، پوردا و اسکلیکورن^۳ (۲۰۱۵) و گوئل و گانگلی^۴ (۲۰۱۲)، از طریق تجزیه و تحلیل لحن افشا در گزارش‌های توضیحی مدیران، انگیزه‌های گزارش‌گری متقلبانه را بررسی کرده‌اند و شواهد جالب و متناقضی در خصوص وجود انگیزه‌های تقلب در گزارش‌های توضیحی مدیران یافته‌اند.

در ارتباط با مدیریت انتظارات بازار از طریق لحن، تحقیقات متعددی انجام گرفته است. می^۵ (۲۰۲۰) به ثروت مدیران و ارسالن ایایدین، بودت و توئینسن^۶ (۲۰۱۶) به انگیزه‌های شغلی و شهرت اشاره کرده‌اند. تحقیقات اخیر کاید و مقبل^۷ (۲۰۲۲)، لی، ونگ و لو^۸ (۲۰۲۲) و هانگ، لین، چو و یین^۹ (۲۰۱۷) نیز نشان‌دهنده تأثیر مدیریت سود بر لحن مدیران است. این رو انتظار داریم وجود انگیزه تقلب در مدیران (نظیر گزارش حسابرسی نامقبول، رشد کارکنان و درآمد، نسبت جاری، سرمایه در گردش، اهرم، افزایش سرمایه، مدیریت سود و فرار مالیاتی) باعث لحن مغرضانه آن‌ها شود. بر این اساس فرضیه اول به این شرح تدوین می‌شود:

فرضیه اول: بین انگیزه‌های تقلب و لحن غیرعادی مدیران ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد.

1. Zhou, Li, Wang, Xueqin & Ke

2. Fung

3. Purda & Skillicorn

4. Goel & Gangolly

5. Mi

6. Arslan-Ayaydin, Boudt and Thewissen

7. Kayed and Meqbel

8. Li, Wang, Luo

9. Huang, Lin, Chiu & Yen

تأثیر فرصت‌های تقلب بر مدیریت لحن

به نظر می‌رسد شرایط سازمانی نظیر عدم تفکیک وظایف و ضعف سیستم کنترل داخلی، به احتمال زیاد افراد را وسوسه می‌کند تا مرتکب اعمال مجرمانه شوند (آمارا، آمار و جربوی^۱، ۲۰۱۳). مدیرانی که انگیزه، توجیه و قابلیت برای استفاده از این فرصت را دارند و از این فرصت برای تقلب استفاده می‌کنند، برای پوشش نهادن بر تقلب انجام گرفته، لحن مغرضانه (مثبت یا منفی) به کار می‌گیرند. دی‌بوسکی، لو و ژو^۲ (۲۰۱۹) نشان می‌دهد که دوگانه بودن وظیفه مدیرعامل، عاملی مؤثر بر لحن غیرعادی مثبت آنان است. کی‌وین و همکاران (۲۰۱۸) نشان می‌دهند که بیکاری بالا، کسری بودجه عمومی و بودجه کمتر از سطوح بالاتر دولت، با لحن منفی مدیران و لحن مثبت (منفی) با ضعف‌های کنترل داخلی کمتری (بیشتری) همراه است. از این رو انتظار داریم که دوگانگی وظیفه مدیرعامل و ضعف کنترل داخلی، با لحن غیرعادی مدیران ارتباط داشته باشند. بر این اساس، فرضیه دوم به این شرح تدوین می‌شود:

فرضیه دوم: بین فرصت‌های تقلب و لحن غیرعادی مدیران ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد.

تأثیر منطقی سازی تقلب بر مدیریت لحن

منطقی‌سازی یکی از اضلاع «مثلث تقلب» است. به عبارت دیگر، کلاهبرداری زمانی اتفاق می‌افتد که کلاهبردار انگیزه و فرصت تقلب را داشته باشد و بتواند با دلایلی نظیر رقابت در بازار محصول، ارتباطات سیاسی، مسائل مالیاتی و قیمت‌گذاری انتقالی، رفتار متقلبانه را توجیه کند یا به عبارتی منطقی جلوه دهد. مارکاریان و سانتالو^۳ (۲۰۱۴) و کارونا، سوبرامانیام و تیان^۴ (۲۰۱۲) دریافتند که در زمان فشار رقابتی در بازار محصول، مدیران به دنبال افزایش سهم بازار محصول و جلب اعتماد سرمایه‌گذاران فعلی و بالقوه هستند؛ زیرا رقابت بیشتر باعث افزایش ریسک انحلال شرکت و تمایل مدیران به افزایش سرمایه و کاهش بدهی و در نتیجه فعالیت‌های متقلبانه برای جذب بازار، بقای شرکت و دستیابی به نتایج سریع ایدئال می‌شود.

از نظر سانتوسو و کاهایا^۵ (۲۰۱۹)، یکی از متغیرهایی که از مؤلفه توجیه نشئت می‌گیرد، رقابت ناعادلانه است. آلبرشت، آلبرشت و زیملمن^۶ (۲۰۱۱) معتقدند که رقابت نامطلوب پس از وقوع سایر اجزای مثلث تقلب رخ می‌دهد. پرداخت مالیات در بین شرکت‌ها باید منصفانه و بدون تبعیض باشد، زمانی که نرخ فرار مالیاتی در صنعت بالا باشد و شرکتی نسبت به شرکت‌های صنعت خود مالیات بیشتری پرداخت کند، عاملی برای توجیه کلاهبرداری مدیر خواهد شد. همچنین، حجم بالای قیمت‌گذاری انتقالی در صنعت ممکن است مدیرانی را که از این بستر برخوردار نیستند و احساس تبعیض می‌کنند، به سمت اقدامات متقلبانه سوق دهد. از آنجا که او خود را در یک بازی نابرابر با رقبای خود می‌بیند، مدیر سعی می‌کند در گزارش‌های کیفی خود با لحنی غیرعادی منافی را کسب کند تا این مبالغ را که به نظر او ناعادلانه و بیش از حد است، جبران کند. همچنین شرکت‌هایی که از حمایت روابط دولتی برخوردار نیستند، در مقایسه با

1. Amara, Amar and Jarbou

2. DeBoskey, Luo, and Zhou

3. Markarian and Santaló

4. Karuna, Subramanyam & Tian

5. Santoso and Cahaya

6. Albrecht, Albrecht, Albrecht and Zimelman

شرکت‌هایی که اعضای هیئت‌مدیره یا سهام‌داران عمده دولتی دارند، خود را در چرخه رقابت ناعادلانه با شرکت‌های وابسته به دولت می‌بینند. این رقابت ناعادلانه، ریسک کسب‌وکار را افزایش می‌دهد و مدیران غیرسیاسی عدم ارتباط با دولت را توجیهی برای تقلب می‌دانند و در این راستا لحن غیرعادی گزارش‌های کیفی را افزایش می‌دهند.

از این رو انتظار داریم که رقابت در بازار محصول، ارتباطات سیاسی، چالش‌های مالیاتی و قیمت‌گذاری انتقال به‌عنوان معیارهای توجیه‌سازی تقلب با لحن غیرعادی مدیران ارتباط داشته باشند. بر اساس آنچه بیان شد، فرضیه سوم به این شرح تدوین می‌شود:

فرضیه سوم: بین توجیه‌سازی تقلب و لحن غیرعادی مدیران ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد.

تأثیر قابلیت‌های فردی بر مدیریت لحن

پاتلی و پدیرینی^۱ (۲۰۱۴) نشان می‌دهند که لحن مغرضانه مثبت مدیران در تماس‌های کنفرانسی با سن، جنسیت و تجربه شغلی آن‌ها قابل توضیح است. آن‌ها نشان دادند که تورم لحنی (لحن بیش از حد خوش‌بینانه) در مدیران زن و جوان‌تر کمتر است. دی‌بوسکی و همکاران (۲۰۱۹) نیز گزارش می‌دهد که مدیران قدرتمند با مدت تصدی بیشتر لحن غیرعادی مثبتی دارند. سعیدی، داغانی و حاجیان^۲ (۲۰۲۰) نیز دریافتند که مدت تصدی مدیرعاملی، سطح افشا را بهبود می‌بخشد. همچنین سودآوری، نقدینگی و دارایی‌ها تأثیر مثبتی بر سطح افشا دارند و اهرم، سن و سهم بازار شرکت اثر معکوس بر سطح افشا دارد. لیو و نگوین^۳ (۲۰۲۰) نشان می‌دهند که جنسیت مدیرعامل، بر لحن مدیرعامل تأثیر می‌گذارد؛ زیرا مدیرعاملان زن، از لحن بی‌طرفانه‌تری استفاده می‌کنند. باسونی، عبدالفتاح و تائو^۴ (۲۰۱۸) نیز گزارش کردند که مدیرعاملان مسن، زن و دارای تخصص مالی، لحن مثبت کمتری دارند. ارسالان آیایدین و همکاران (۲۰۲۰) نشان می‌دهند که تورم لحنی (لحن بیش از حد مثبت) هنگامی بیشتر است که مدیرعاملان جوان‌ترند و توانایی کمتر و تجربه کمتری دارند. عزت^۵ (۲۰۲۰) نیز نشان می‌دهد که مدت تصدی مدیرعامل، به‌عنوان تنها متغیر مربوط به قدرت مدیرعامل است که با لحن افشا ارتباط معناداری دارد.

هوانگ، چون و جانگ^۶ (۲۰۱۹) معتقدند که مدیران با توانایی بالا به احتمال بیشتری، اخبار بد را پنهان می‌کنند و احتمالاً لحن غیرعادی بیشتری در افشا دارند. لیو و نگوین (۲۰۲۰) نشان می‌دهند که مدیرعاملان بیش‌اعتماد کلمه‌های مثبت بیشتر و کلمه‌های منفی کمتری به کار می‌برند؛ زیرا مدیرعاملان بیش‌اعتماد، نسبت به توانایی خود و چشم‌انداز شرکت، دید بیش از حد مثبتی دارند و از این رو خطرهای شرکت را دست کم می‌گیرند. ارتباط بیش‌اعتمادی مدیران بر لحن آن‌ها در یان، جانگ و هوانگ^۷ (۲۰۲۱)، دیویس، جی، ماتسوموتو و ژانگ^۸ (۲۰۱۵)، کرنی و لیو^۹ (۲۰۱۴) و مرکل

1. Patelli & Pedrini

2. Saeedi, Daghani & Hajian

3. Liu and Nguyen

4. Bassyouny, Abdelfattah & Tao

5. Ezat

6. Hwang, Choi & Jung

7. Yan, Jung & Hwang

8. Davis, Ge, Matsumoto & Zhang

9. Kearney and Liu

دیویس و برنان^۱ (۲۰۱۱) نیز تأیید شده است. اکبرلو و همکاران (۱۴۰۰)، بوخهولز، یاشک، لپتا و ماس^۲ (۲۰۱۸) و باسونی و همکاران (۲۰۱۸) نشان می‌دهند که مدیرعاملان خودشیفته در مقایسه با مدیرعاملان غیر خودشیفته تمایل به لحن خوش‌بینانه‌تری دارند. شواهد تجربی نظیر بیگنسکی و همکاران (۲۰۱۸) نشان می‌دهد که لحن مغرضانه در بلندمدت آشکار می‌شود و در بلندمدت نمی‌توان بازار را همراه کرد. از این رو مدیران نزدیک‌بین ممکن است برای مطلوب نشان دادن وضعیت و عملکرد مالی دوره آتی یا توجیه وضعیت و عملکرد ضعیف فعلی، لحن مغرضانه بیشتری در افشاهای خود به کار گیرند که تناقض لحن را به دنبال خواهد داشت.

فتاحی نافچی، جودکی و منصوریان (۱۴۰۲) نیز دریافت مدیران توانمندی که منفعت شخصی دارند، می‌کشند کمتر افشاگری کنند یا به افشای اطلاعات دست‌کاری شده یا مبهم اقدام می‌کنند. هنگامی که شرکت‌ها در مقایسه با هم‌تایان خود در زمینه سودآوری، به شکل چشمگیری ضعیف عمل می‌کنند، مدیریت می‌کوشد تا از طریق روایت‌های متنی بدون ساختار و بی‌نظمی در گزارش‌های سالانه، افزایش حجم صفحه‌ها، افشا در پاورقی‌ها و استفاده زیاد از جمله‌ها و کلمه‌های مبهم، به توانایی تحلیلی و پردازشی استفاده‌کنندگان آسیب وارد کند.

طبق این شواهد نظری و تجربی، انتظار می‌رود قابلیت‌های فردی و رفتاری مدیران نظیر جنسیت، مدت تصدی، توانایی، بیش‌اعتمادی، نزدیک‌بینی و خودشیفتگی مدیرعامل بر لحن مدیران تأثیر داشته باشد. بر این اساس، فرضیه چهارم به این شرح تدوین می‌شود:

فرضیه چهارم: قابلیت‌های فردی و رفتاری مدیرعامل بر لحن غیرعادی آن‌ها تأثیر معناداری دارد.

روش‌شناسی پژوهش

جامعه آماری پژوهش، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، در بازه سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰ است. از میان این شرکت‌ها، شرکت‌هایی که طی دوره پژوهش فعالیت مستمر داشتند و وقفه معاملاتی بیشتر از شش ماه نداشتند، مدنظر قرار گرفتند. همچنین شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بیمه، بانک‌ها و مؤسسه‌های اعتباری، هلدینگ و لیزینگ به سبب ماهیت خاص فعالیت، حذف شدند. در نهایت ۱۴۳ شرکت باقی ماند که به عنوان نمونه پژوهش در نظر گرفته شدند.

داده‌های مربوط به لحن افشای مدیران در گزارش‌های سالانه هیئت‌مدیره به مجمع عمومی صاحبان سهام، با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا نسخه ۱۰ و سایر داده‌ها به روش سندکاوی و از طریق نرم‌افزارهای تخصصی موجود و مطالعه صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران جمع‌آوری شده است. در پژوهش حاضر، از لغت‌نامه تخصصی واژگان هیئت‌مدیره استفاده شده است. در نهایت، به پیروی از هانگ و همکاران (۲۰۱۴) برای شناسایی لحن غیرعادی، لحن افشا بر اساس مجموعه متغیرهایی که ریسک و بازده مورد انتظار شرکت را پوشش می‌دهند، برآزش شده و خطای مدل به عنوان لحن غیرعادی در نظر گرفته شده است. برای تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها، از رگرسیون خطی چندگانه با در نظر گرفتن اثرهای ثابت سال و صنعت استفاده شده است.

1. Merkl-Davies & Brennan

2. Buchholz, Jaeschke, Lopatta & Maas

مدل آزمون فرضیه‌ها

برای آزمون فرضیه‌های پژوهش مبنی بر تأثیر انگیزه‌های تقلب (فرضیه اول)، فرصت تقلب (فرضیه دوم)، توجیه‌سازی تقلب (فرضیه سوم) و قابلیت‌های فردی (فرضیه چهارم) بر لحن غیرعادی افشای مدیران به‌ترتیب مدل‌های زیر برآورد شده است.

$$RSD_TONE_{it} = \beta_0 + \sum \beta_t fra_incentive + \sum \alpha_t year + \sum \alpha_t ind + \sum cont + \varepsilon_{it} \quad \text{مدل (۱)}$$

$$RSD_TONE_{it} = \beta_0 + \sum \beta_t fra_opportunity + \sum \alpha_t year + \sum \alpha_t ind + \sum cont + \varepsilon_{it} \quad \text{مدل (۲)}$$

$$RSD_TONE_{it} = \beta_0 + \sum \beta_t fra_rationalization + \sum \alpha_t year + \sum \alpha_t ind + \sum cont + \varepsilon_{it} \quad \text{مدل (۳)}$$

$$RSD_TONE_{it} = \beta_0 + \sum \beta_t fra_capability + \sum \alpha_t year + \sum \alpha_t ind + \sum cont + \varepsilon_{it} \quad \text{مدل (۴)}$$

متغیرهای پژوهش و نحوه اندازه‌گیری آن‌ها نیز در جدول‌های ۱ و ۲ ارائه شده است.

جدول ۱. متغیرهای مدل پژوهش و نحوه اندازه‌گیری آن‌ها

نماد	نام متغیر	نحوه اندازه‌گیری
RSD-Tone	لحن غیرعادی	مدل هانگ و همکاران (۲۰۱۴)
Incentive	AUD-Opinion	شرکت‌هایی که اظهارنظر آن‌ها غیرمقبول باشد ۱ و سایر شرکت‌ها صفر است.
	E-Growth	تفاوت کارکنان در سال جاری نسبت به سال قبل، تقسیم بر تعداد کارکنان سال قبل
	I-Growth	تفاوت درآمد در سال جاری نسبت به سال قبل، تقسیم بر درآمد سال قبل
	CU-Ratio	نسبت جاری
	WCAP-Ratio	نسبت سرمایه در گردش
	EM	جمع بدهی تقسیم بر جمع دارایی
	CAP	افزایش سرمایه
	DA	اقدام تعهدی اختیاری
	TAX-fraud	نسبت تفاوت بین درآمد مشمول مالیات قطعی شده و سود مشمول مالیات ابرازی به مجموع دارایی‌ها

نماد	نام متغیر			نحوه اندازه‌گیری
Opportunity	فرصت‌های تقلب	CEO- DUL	دوگانگی وظیفه	اگر مدیرعامل، عضو هیئت‌مدیره نیز باشد ۱ و در غیر این صورت صفر است
		ICW	ضعف کنترل داخلی	مطابق با منصف (۲۰۱۲) در صورتی که شرکت حداقل یک ضعف در سیستم کنترل داخلی خود داشته باشد ۱ و در غیر این صورت صفر است
Rationalization	توجه‌سازی	HHI	رقابت بازار محصول	بر اساس شاخص هرfindال هیرشمن (فوسو، ۲۰۱۳). هرچه این شاخص کمتر باشد، رقابت در صنعت بیشتر می‌شود و برعکس.
		I-TE	اجتناب مالیاتی صنعت	میانگین نسبت تفاوت بین درآمد مشمول مالیات تعیین شده و سود مشمول مالیات اظهار شده به کل دارایی‌ها در یک صنعت خاص در سال قبل. اگر کمتر از میانگین باشد، مقدار ۱ و در غیر این صورت ۰ می‌گیرد
		I-TP	قیمت‌گذاری انتقالی	میانگین نسبت کل معاملات دارایی‌ها و بدهی‌ها با اشخاص وابسته با معافیت مالیاتی بر حقوق صاحبان سهام در یک صنعت خاص در سال قبل. اگر کمتر از میانگین باشد مقدار ۱ و در غیر این صورت ۰ می‌گیرد
		L-PC	فقدان ارتباطات سیاسی	اگر شرکت هیچ ارتباط سیاسی نداشته باشد، عدد ۱ و در غیر این صورت، عدد ۰ است
Capabilitycapability	قابلیت‌های فردی		جنسیت مدیر	مدیرعامل مرد عدد ۱ و مدیرعامل زن عدد صفر
		CEO- TENU	مدت تصدی مدیر	مدت تصدی مدیرعامل از میانه نمونه کمتر باشد ۱ و در غیر این صورت صفر
			توانایی مدیر	بر اساس دمرجیان، لو و مک‌وی ^۱ (۲۰۱۲)
			نزدیک بینی مدیر	بر اساس مدل آندرسون و هسیائو ^۲ (۱۹۸۲)
			خودشیفتگی مدیر	بر اساس دو پراکسی شامل پاداش نقدی مصوب در جلسه مجمع عمومی تقسیم بر کل حقوق و دستمزد و پاداش پرداختی سال مالی* و امضای مدیرعامل. شرکت‌هایی که حداقل یکی از این شرایط را داشته باشند ۱ در غیر این صورت صفر
			بیش اعتمادی مدیر	مدل لین، هو و چن ^۳ (۲۰۰۵)

1. Demerjian, Lev & McVay

2. Anderson and Hsiao

3. Lin, Hu & Chen

با توجه به اینکه متغیرهای پژوهش زیاد است، توضیح مدل‌های اندازه‌گیری از حوصله متن خارج است و متن مقاله را از اندازه استاندارد خارج می‌کند. از طرفی برای اندازه‌گیری متغیرها، از مدل‌های شناخته شده‌ای نظیر مدل جونز تعدیل شده (مدیریت سود)، مدل دمرجیان (توانایی مدیر) و... استفاده شده است. مدل اندازه‌گیری لحن غیرعادی به لحاظ اهمیت در ادامه ارائه شده است:

در پژوهش حاضر به پیروی از هنری و لئون^۱ (۲۰۱۶)، لحن ساده افشا بر اساس فهرست واژگان تخصصی، به این صورت اندازه‌گیری می‌شود:

$$Tone = \frac{pw - nw}{pw + nw} \quad \text{رابطه ۱}$$

که در آن، Tone لحن افشای ساده؛ pw تعداد کلمه‌های مثبت و nw تعداد کلمه‌های منفی در متن گزارش است. در پژوهش حاضر از لغت‌نامه واژگان تخصصی هیئت‌مدیره استفاده شده است. سپس به پیروی از نصیرزاده و پوریوسف (۱۴۰۲) و هانگ و همکاران (۲۰۱۴) برای شناسایی لحن باقی‌مانده، لحن افشا، بر اساس مجموعه متغیرهایی که ریسک و بازده مورد انتظار شرکت را پوشش می‌دهند، برازش شده است. لحن غیرعادی یا باقی‌مانده (RSD_Tone)، خطای رابطه زیر است:

$$Tone_{it} = \beta_0 + \beta_1 EARN_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 BTM_{it} + \beta_4 RET_t + \beta_5 STD_{it} - EARN_{it} + \beta_6 STD_RET_{it} + \beta_7 LOSS_{it} + \beta_8 AGE_{it} + \beta_9 \Delta EARN_{it} + \varepsilon_{it} \quad \text{رابطه ۲}$$

که در آن، EARN سود جاری شرکت i در دوره t؛ SIZE اندازه شرکت i در دوره t؛ BTM ارزش دفتری شرکت به ارزش بازار شرکت i در دوره t؛ RET بازده سالانه سهام در دوره t (میانگین بازده‌های ماهانه دوره جاری)؛ STD-EARN انحراف استاندارد سود جاری نسبت به دوره قبل؛ STD-RET انحراف استاندارد بازده سالانه سهام جاری نسبت به دوره قبل؛ LOSS زیان دهی، اگر شرکت دوره جاری سود داشته ۱ و در غیر این صورت صفر. AGE لگاریتم طبیعی سال‌های عمر شرکت و $\Delta EARN$ تغییرات سود دوره جاری نسبت به دوره قبل.

جدول ۲. متغیرهای کنترلی و نحوه اندازه‌گیری آن‌ها $\varepsilon_{it} + \sum \alpha_i \text{ind} + \sum \alpha_j \text{year}$

عنوان	نحوه اندازه‌گیری
اندازه شرکت	ارزش بازار شرکت در پایان دوره
فرصت رشد	ارزش بازار حقوق صاحبان سهام به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام
عملکرد مالی	بازده دارایی‌ها
	سود خالص گزارش شده دوره جاری تقسیم بر جمع دارایی‌ها در دوره جاری
ریسک مالی	بازده حقوق صاحبان سهام
	سود خالص گزارش شده دوره جاری تقسیم بر جمع حقوق صاحبان سهام در دوره جاری
انحراف استاندارد ROA	انحراف استاندارد ROA دوره قبل از ROA دوره جاری
	انحراف استاندارد ROE دوره قبل از ROE دوره جاری

عنوان	نحوه اندازه گیری
سابقه لحن غیرعادی در شرکت	لحن باقی مانده افشای مدیران طی ۳ سال گذشته
سابقه لحن غیرعادی در صنعت	لحن باقی مانده افشاهای شرکت های صنعت
حاکمیت شرکتی و نظارتی	تنوع جنسیتی هیئت مدیره
	تنوع وظیفه هیئت مدیره
	کیفیت حسابرسی
	تمرکز مالکیت
	مالکیت نهادی
	درصد زنان در هیئت مدیره
	درصد مدیران غیر اجرایی
	شرکت های که حسابرس آنها سازمان حسابرسی است ۱ و در غیر این صورت صفر
	درصد سهام سهام داران عمده از سهام شرکت
	درصد مالکیت سرمایه گذاران نهادی در شرکت

یافته های پژوهش

آمار توصیفی

آمار توصیفی در جدول ۳ ارائه شده است. متغیر لحن غیرعادی بین صفر و ۰/۳۴ و میانگین و میانه آن به ترتیب ۰/۰۸۱ و ۰/۰۶۴ است. داده ها حاکی از درجه بالایی از لحن غیرعادی مدیران در شرکت های نمونه است. همچنین آماره های توصیفی داده ها نشان می دهد که میانه و میانگین اختلاف اندکی دارند و داده ها دارای توزیع نرمال هستند.

جدول ۳. آمار توصیفی

متغیر	میانگین	میانه	حداکثر	حداقل	انحراف استاندارد	چولگی	کشدگی
لحن غیرعادی	۰/۰۸۱	۰/۰۶۴	۰/۳۴	۰/۰۰۰	۰/۰۶۸	۱/۳۱	۴/۵۲۹
رشد درآمد	۰/۰۱۹	-۰/۰۰۵	۲/۰۲۴	-۰/۵۵۲	۰/۲۰۷	۳/۸۵	۲۹/۵۷
رشد کارکنان	۰/۳۲۲	۰/۲۴۴	۲/۸۹۳	-۰/۹۸۹	۰/۴۸	۱/۵۸	۷/۹۱
نرخ جاری	۱/۳۹۷	۱/۲۳۷	۶/۸۵۲	۰/۰۲۸	۰/۸۳	۲/۵۵۳	۱۳/۰۴
نرخ سرمایه در گردش	۰/۰۲۷	۰/۱۲۹	۰/۸۳۶	-۴/۰۵۱	۰/۵۲۱	-۳/۹۱۲	۲۴/۶۵۵
اهرم مالی	۰/۶۳۹	۰/۶۱۶	۱/۹۴۱	۰/۰۴۷	۰/۲۵۸	۰/۷۳۹	۴/۲۱۷
اقدام تعهدی	-۰/۰۰۲	-۰/۰۱۸	۰/۸۸۸	-۰/۷۵۷	۰/۱۶۴	۱/۰۸۲	۷/۴۱
اجتناب مالیاتی	۰/۰۶۲	۰/۰۲	۰/۸۱۳	-۰/۷۱۷	۰/۱۵۷	۰/۲۵۰	۸/۶۷۱
توانایی مدیرعامل	-۰/۰۰۵	-۰/۰۹۳	۰/۸۳۶	-۴/۵۴۸	۰/۲۸۱	۰/۷۵۱	۷/۳۹
اندازه شرکت	۱۴/۴۲	۱۴/۲۴	۲۰/۲۳	۸/۲۷۳	۱/۵۳۴	۰/۷۲۵	۲/۵۵۱
ارزش بازار به دفتری	۴/۴۶	۲/۵۸۳	۷۵/۸۳	-۳۱/۵۷	۷/۰۳۴	۴/۰۱۳	۳۱/۴۲
نرخ بازده دارایی ها	۰/۱۸۵	۰/۱۲	۳/۴۲۲	-۱/۰۶۳	۰/۳۵۸	۴/۵۸۶	۳۱/۹۹

متغیر	میانگین	میان	حداکثر	حداقل	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی
نرخ بازده سرمایه	۰/۵۲	۰/۴۳۹	۵/۲۹۹	-۱/۹۵۶	۰/۵۶۵	۴/۰۴۱	۲۷/۲۲
انحراف استاندارد نرخ بازده دارایی	۰/۰۹	۰/۰۴	۱/۹۶۵	۰/۰۰۰	۰/۲۰۱	۵/۶۰۵	۴۰/۱۸
انحراف استاندارد نرخ بازده سرمایه	۰/۱۳۵	۰/۰۴۲	۳/۹۸۷	۰/۰۰۰	۰/۳۴۸	۵/۲۸۲	۳۴/۶
سابقه لحن غیرعادی	۰/۰۷۱	۰/۰۵۷	۰/۳۴۵	۰/۰۰۰	۰/۰۵۳	۱/۹۲۸	۷/۸۹۱
لحن غیرعادی صنعت	۰/۰۸۲	۰/۰۷۶	۰/۲۴۸	۰/۰۰۸	۰/۰۳۱	۱/۴۱۵	۶/۵۳۳
تنوع جنسیتی هیئت‌مدیره	۰/۰۱۹	۰/۰۰۰	۰/۲	۰/۰۰۰	۰/۰۵۹	۲/۶۷۶	۸/۲۱۲
تنوع وظیفه هیئت‌مدیره	۰/۷۱۲	۰/۸	۱	۰/۲	۰/۲۰۲	-۰/۲۸۷	۲/۴۶۹
تمرکز مالکیت	۴۹/۱۶	۵۱	۹۴/۹۴	۰/۰۰۰	۲۲/۰۵	-۰/۲۲۳	۲/۵۴۸
مالکیت نهادی	۳۷/۵۱	۲۸/۲۷	۹۸/۹۳	۰/۰۰۰	۳۰/۹۴	۰/۴۷۵	۱/۷۹۷

فراوانی متغیرهای ساختگی (صفر و یک)

یک	صفر	
۰/۴۷	۰/۵۳	اظهارنظر حسابرسی
۰/۲۷	۰/۷۳	افزایش سرمایه
۰/۳۸	۰/۶۲	دوگانگی وظیفه
۰/۴۷	۰/۵۳	ضعف کنترل داخلی
۰/۹۸	۰/۰۲	جنسیت مدیر
۰/۳۳	۰/۶۷	مدت تصدی مدیر
۰/۲۷	۰/۷۳	نزدیک‌بینی مدیر
۰/۸۶	۰/۱۴	خودشیفتگی مدیر
۰/۶۵	۰/۳۵	بیش اعتمادی مدیر
۰/۲	۰/۸	کیفیت حسابرسی

آزمون فرضیه‌ها

مدل‌های رگرسیونی پژوهش به روش خطای استاندارد مقاوم تخمین زده شده است. این رویکرد مشکل ناهمگونی و خود هم‌بستگی را حل می‌کند. علاوه‌براین، ضریب تورم واریانس (VIF) برای تشخیص چندخطی بین متغیرهای مستقل استفاده شد. در تمام مدل‌های تخمین زده شده، این ضریب کمتر از عدد ۱۰ است که نشان می‌دهد چندخطی بودن معنادار نیست. همچنین معنادار بودن آماره آزمون فیشر، اهمیت کلی مدل را در فاصله اطمینان ۹۹ درصد نشان می‌دهد. جدول ۴، نتایج تخمین مدل اول را ارائه می‌دهد. سطح معناداری ضرایب و آماره t ، نشان‌دهنده تأثیر اظهارنظر حسابرس، رشد درآمد، اهرم مالی، اقلام تعهدی اختیاری و فرار مالیاتی بر لحن غیرعادی مدیر است. اظهارنظر حسابرس بر لحن غیرعادی تأثیر مثبت دارد.

سایر متغیرهای مستقل ارتباط معناداری با متغیر وابسته ندارند. درخصوص متغیرهای کنترلی، با توجه به سطح معناداری و ضریب، متغیرهای لحن غیرعادی تاریخی شرکت، لحن غیرعادی در صنعت مشابه، تنوع جنسیتی هیئت‌مدیره و مالکیت نهادی با متغیر وابسته لحن غیرعادی مدیر رابطه معناداری دارند این روابط به‌ترتیب مثبت، مثبت، منفی و منفی است. سایر متغیرها ارتباط معناداری با لحن غیرعادی مدیر ندارند.

جدول ۴. تخمین مدل اول (فرضیه اول: انگیزه‌های تقلب)

عامل تورم واریانس	سطح معناداری	آماره t	خطای استاندارد	ضرایب	
-	۰/۷۹۲	-۰/۲۶	۰/۰۱۶	-۰/۰۰۴	ضریب ثابت
۱/۰۸	۰/۰۳۸	۲/۰۷۶	۰/۰۰۲	۰/۰۰۴	اظهارنظر حسابر
۱/۰۳	۰/۹۰۶	-۰/۱۱۷	۰/۰۰۴	-۰/۰۰۰۵	رشد کارکنان
۱/۱۸	۰/۰۰۳	۱۰/۸۴	۰/۰۲۱	۲/۳۰۵	رشد درآمد
۱/۷۸	۰/۳۸	۰/۸۷	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	نسبت جاری
۲/۰۲	۰/۹۷	-۰/۰۳۵	۰/۰۰۳	-۰/۰۰۰۱	نسبت سرمایه در گردش
۱/۱	۰/۰۱۲	۲/۵۰۲	۰/۰۰۴	۰/۰۱	اهرم مالی
۱/۰۲	۰/۹۴۳	-۰/۰۷	۰/۰۰۲	-۰/۰۰۰۱	افزایش سرمایه
۱/۱	۰/۰۳۷	۲/۰۴۵	۰/۰۴	۰/۰۸۲	اقدام تعهدی اختیاری
۱/۰۲	۰/۰۰۱	۱۴/۴۴	۰/۰۵۷	۰/۸۳۲	فرار مالیاتی
۱/۲۷	۰/۷۹	-۰/۲۶۵	۰/۰۰۰۸	-۰/۰۰۰۲	اندازه شرکت
۱/۰۸	۰/۲۰۴	۱/۲۷	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۲	ارزش بازار به دفتری
۵/۶۲	۰/۹۸۹	۰/۰۱۳	۰/۰۰۷	۰/۰۰۰۱	بازده دارایی‌ها
۶/۳۱	۰/۶۶۱	۰/۴۳۸	۰/۰۰۵	۰/۰۰۲	بازده حقوق صاحبان سهام
۵/۱۸	۰/۵۴۴	-۰/۶۰۵	۰/۰۱۳	-۰/۰۰۰۸	انحراف استاندارد بازده دارایی
۶/۴۷	۰/۶۶۸	-۰/۴۲۸	۰/۰۰۸	-۰/۰۰۰۳	انحراف استاندارد بازده سرمایه
۱/۰۶	۰/۰۰۰	۱۸/۵۷	۰/۰۲۷	۰/۵۰۳	لحن غیرعادی تاریخی شرکت
۱/۰۸	۰/۰۰۰	۱۹/۸۵	۰/۰۳۶	۰/۷۸۸	لحن غیرعادی در صنعت مشابه
۱/۰۵	۰/۰۲۵	-۲/۲۳	۰/۰۱۷	-۰/۰۳۹	تنوع جنسیتی هیئت‌مدیره
۱/۰۸	۰/۰۶۲	۱/۸۶۷	۰/۰۰۵	۰/۰۱	تنوع وظیفه هیئت‌مدیره
۱/۱۸	۰/۱۹۷	۱/۲۸۸	۰/۰۰۳	۰/۰۰۳	کیفیت حسابرسی
۱/۱۱	۰/۱۱۲	-۱/۵۸	۵/۲۹	-۸/۴۱	تمرکز مالکیت
۱/۱۸	۰/۰۰۱	-۳/۱۶	۳/۸۳	-۰/۰۰۰۱	مالکیت نهادی
اثرهای ثابت سال و صنعت	دوربین واتسون	سطح معناداری آماره f	آماره f	ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین
کنترل شد	۰/۷۶	۰/۰۰۰	۳۲/۰۳۲	۰/۴۵	۰/۴۶

جدول ۵، نتایج تخمین مدل دوم را ارائه می‌دهد. نتایج نشان‌دهنده تأثیر مثبت ضعف کنترل داخلی بر لحن غیرعادی مدیر است؛ از این رو وجود ضعف در سیستم کنترل داخلی، برای مدیران فرصت تقلب ایجاد می‌کند و در صورتی که مدیران از این فرصت استفاده کنند، برای پنهان کردن اثرهای تقلب، لحن مغرضانه‌ای در افشاهای شرکت به کار می‌گیرند.

جدول ۵. تخمین مدل دوم (فرضیه دوم: فرصت تقلب)

عامل تورم واریانس	سطح معناداری	آماره t	خطای استاندارد	ضرایب	
-	۰/۴۱۱	-۰/۸۲	۰/۰۲	-۰/۰۱۷	ضریب ثابت
۱/۰۴	۰/۲۰۶	۱/۲۶۳	۰/۰۰۳	۰/۰۰۳	دوگانگی وظیفه
۱/۰۰۸	۰/۰۳۷	۲/۰۸۸	۰/۰۰۲	۰/۰۰۶	ضعف کنترل داخلی
۱/۲۲	۰/۹۴۷	-۰/۰۶۵	۰/۰۰۱	-۷/۵۶۲	اندازه شرکت
۱/۰۴	۰/۶۵۵	۰/۴۴۶	۰/۰۰۰۲	۹/۹۸۷	ارزش بازار به دفتری
۵/۳۶	۰/۹۱۵	-۰/۱۰۶	۰/۰۱۱	-۰/۰۰۱	بازده دارایی‌ها
۵/۸۴	۰/۴۰۷	۰/۸۲۸	۰/۰۰۶	۰/۰۰۵	بازده حقوق صاحبان سهام
۵/۰۶	۰/۷۸۹	-۰/۲۶۶	۰/۰۲	-۰/۰۰۵	انحراف استاندارد بازده دارایی
۵/۴۶	۰/۵۶۲	-۰/۵۷۹	۰/۰۱	-۰/۰۰۶	انحراف استاندارد بازده سرمایه
۱/۰۵	۰/۰۰۰	۱۵/۰۸	۰/۰۳۵	۰/۵۳۶	لحن غیرعادی تاریخی شرکت
۱/۰۳	۰/۰۰۰	۱۴/۴۳	۰/۰۵۶	۰/۸۱	لحن غیرعادی در صنعت مشابه
۱/۰۸	۰/۷۴۸	-۰/۳۲	۰/۰۲۶	-۰/۰۰۸	تنوع جنسیتی هیئت‌مدیره
۱/۰۸	۰/۲۷۷	۱/۰۹۸	۰/۰۰۷	۰/۰۰۸	تنوع وظیفه هیئت‌مدیره
۱/۱۷	۰/۴۴۶	۰/۷۶۱	۰/۰۰۴	۰/۰۰۳	کیفیت حسابرسی
۱/۰۹	۰/۸۹۴	۱/۳۲	۷/۱۶	-۹/۴۹۵	تمرکز مالکیت
۱/۱۵	۰/۰۲۱	-۲/۳۰۹	۵/۱۸۶	-۰/۰۰۰۱	مالکیت نهادی
اثرهای ثابت سال و صنعت	دوربین واتسون	سطح معناداری آماره f	آماره f	ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین
کنترل شد	۱/۴۸	۰/۰۰۰	۲۷/۸۸	۰/۳۶	۰/۳۸

جدول ۶، نتایج تخمین مدل سوم را ارائه می‌دهد. نتایج نشان‌دهنده تأثیر مثبت رقابت در بازار محصول، فقدان ارتباطات سیاسی، اجتناب مالیاتی صنعت بر لحن غیرعادی مدیر و همچنین تأثیر منفی قیمت‌گذاری انتقالی بر لحن غیرعادی مدیران است؛ به عبارتی هرچه رقابت در بازار محصول و اجتناب مالیاتی صنعت بیشتر باشد، لحن غیرعادی مدیران بیشتر و هرچه ارتباطات سیاسی کمتر و قیمت‌گذاری انتقالی کمتر باشد، لحن غیرعادی مدیران بیشتر خواهد بود.

جدول ۶. تخمین مدل سوم (فرضیه سوم: توجیه‌سازی تقلب)

ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری	عامل تورم واریانس
ضریب ثابت	-۰/۰۳	-۰/۶۵	۰/۷۹۲	-
رقابت بازار محصول	۰/۰۸۷	۲/۵۰۲	۰/۰۱۲	۱/۱
اجتناب مالیاتی صنعت	۰/۰۹۳	۲/۰۷	۰/۰۴۳	۱/۰۲
قیمت‌گذاری انتقالی	-۰/۶۱۳	-۲/۰۴۵	۰/۰۳۷	۱/۱
فقدان ارتباطات سیاسی	۰/۷۳۶	۱۴/۴۴	۰/۰۰۱	۱/۰۲
اندازه شرکت	-۰/۰۰۴	-۰/۵۷۱	۰/۷۹	۱/۲۷
ارزش بازار به دفتری	۰/۰۰۳	۱/۵۶	۰/۲۰۴	۱/۰۸
بازده دارایی‌ها	۰/۰۰۰۲	۰/۰۳۳	۰/۹۸۹	۵/۶۲
بازده حقوق صاحبان سهام	۰/۰۰۵	۰/۴۱۶	۰/۶۶۱	۶/۳۱
انحراف استاندارد بازده دارایی	-۰/۰۷۱	-۴/۱۷	۰/۰۴۴	۵/۱۸
انحراف استاندارد بازده سرمایه	-۰/۰۴۲	-۰/۶۵۶	۰/۶۶۸	۶/۴۷
لحن غیرعادی تاریخی شرکت	۰/۳۸۶	۲۴/۱۲	۰/۰۰۰	۱/۰۶
لحن غیرعادی در صنعت مشابه	۰/۷۶۴	۱۳/۶۴	۰/۰۰۰	۱/۰۸
تنوع جنسیتی هیئت‌مدیره	-۰/۰۸۳	-۲/۶۷	۰/۰۲۵	۱/۰۵
تنوع وظیفه هیئت‌مدیره	۰/۰۱	۰/۲۴۳	۰/۰۶۲	۱/۰۸
کیفیت حسابرسی	۰/۰۰۳	۰/۰۶	۰/۱۹۷	۱/۱۸
تمرکز مالکیت	-۵/۳۴	۲/۱۴	۰/۰۱۲	۱/۱۱
مالکیت نهادی	-۰/۱۴	۰/۰۵۴	-۲/۰۵۴	۱/۱۸
ضریب تعیین شده	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره f	سطح معناداری آماره f	اثراهای ثابت سال و صنعت
۰/۳۵	۰/۳۳	۲۷/۰۸۹	۰/۰۰۰	کنترل شد

جدول ۷، نتایج تخمین مدل چهارم را ارائه می‌دهد. نتایج نشان‌دهنده تأثیر مدت تصدی، توانایی، خودشیفتگی و بیش اعتمادی مدیرعامل بر لحن غیرعادی است.

جدول ۷. تخمین مدل چهارم (فرضیه ۴: قابلیت‌های فردی مدیر برای تقلب)

عامل تورم واریانس	سطح معناداری	آماره t	خطای استاندارد	ضرایب	
-	۰/۲۷۸	-۱/۰۸۳	۰/۰۲۵	-۰/۰۲۷	ضریب ثابت
۱/۰۲۲	۰/۰۵۹	۱/۸۸	۰/۰۱۲	۰/۰۲۲	جنسیت مدیر
۱/۰۵۷	۰/۰۴۶	۳/۳۰۲	۰/۳۰۳	۱/۰۰۱	مدت تصدی
۱/۰۱۷	۰/۰۰۴	۱۲/۱۷	۰/۰۷۳	۰/۰۰۹	توانایی مدیر
۱/۴۵۶	۰/۷۵۷	۰/۳۰۹	۰/۰۰۴	۰/۰۰۱	نزدیک بینی
۱/۰۵۸	۰/۰۰۸	۹/۱۲۱	۰/۰۴۴	۰/۴۰۴	خودشیفتگی
۱/۴۶۸	۰/۰۰۲	۲/۳۲۲	۰/۰۰۳	۰/۰۰۹	بیش اعتمادی
۱/۲۶۲	۰/۸۹۱	۰/۱۳۶	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰۱	اندازه شرکت
۱/۰۶۳	۰/۶۵۷	۰/۴۴۲	۰/۰۰۰۲	۹/۹۵۷	ارزش بازار به دفتری
۶/۱۰۹	۰/۵۸۲	۰/۵۴۹	۰/۰۱۱	۰/۰۰۶	بازده دارایی‌ها
۵/۹۷۳	۰/۰۰۶	۰/۵۲۳	۰/۰۰۶	۰/۰۰۳	بازده حقوق صاحبان سهام
۵/۵۹۱	۰/۴۸۳	-۰/۷۰۱	۰/۰۰۲	-۰/۰۱۴	انحراف استاندارد بازده دارایی
۵/۵۲۷	۰/۵۶۶	-۰/۵۷۳	۰/۰۰۱	-۰/۰۰۵	انحراف استاندارد بازده سرمایه
۱/۰۰۶	۰/۰۰۰	۱۵/۲۵	۰/۰۳۵	۰/۵۴۲	لحن غیرعادی تاریخی شرکت
۱/۰۸۲	۰/۰۰۰	۱۴/۲۹	۰/۰۵۵	۰/۷۹۹	لحن غیرعادی در صنعت مشابه
۱/۰۵۲	۰/۷۸۹	-۰/۲۶۷	۰/۰۲۶	-۰/۰۰۷	تنوع جنسیتی هیئت‌مدیره
۱/۰۸۷	۰/۲۲۵	۱/۲۱۳	۰/۰۰۷	۰/۰۰۹	تنوع وظیفه هیئت‌مدیره
۱/۱۸۳	۰/۴۹۳	۰/۶۸۵	۰/۰۰۴	۰/۰۰۲	کیفیت حسابرسی
۱/۰۹۹	۰/۹۸۹	-۰/۱۲۷	۷/۲۵۳	-۹/۲۲۴	تمرکز مالکیت
۱/۱۶	۰/۰۱۸	-۲/۳۶۱	۵/۲۰۸	-۰/۰۰۰۱	مالکیت نهادی
اثرهای ثابت سال و صنعت	دوربین واتسون	سطح معناداری آماره f	آماره f	ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین
کنترل شد	۱/۶۸	۰/۰۰۰	۲۴/۸۹	۰/۳۷	۰/۳۸

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی ابعاد مکعب ثقلب بر لحن غیرعادی مدیران، به تشریح روابط بین انگیزه‌های ثقلب، فرصت‌های ثقلب، توجیه‌سازی ثقلب و قابلیت‌های مدیران با لحن غیرعادی آنان پرداخته است. این مطالعه پیامدها و خط‌مشی‌های روشنی از لحن غیرعادی مدیران ارائه می‌دهد. با توجه به پژوهش‌های تجربی، نتایج تجربی با انتظارت ما مطابقت دارد؛ به این معنا که مکعب ثقلب می‌تواند اثرهای ناشی از هزینه نمایندگی بر لحن مدیران را افزایش دهد. از این رو نتایج این پژوهش برای ذی‌نفعان و قانون‌گذاران مرتبط با فرصت‌طلبی مدیریتی و سازوکار حاکمیت شرکتی پیامدهای استراتژیک حیاتی دارد.

در صورتی که مدیران برای ثقلب، انگیزه، فرصت، توجیه یا قابلیت داشته باشند و این عوامل به ثقلب منجر شود، مدیران برای سرپوش نهادن بر ثقلب، در افشاهای کیفی خود، لحن بیش از حد مثبتی به کار می‌گیرند که به لحن غیرعادی منجر می‌شود. در ادامه، خلاصه‌ای از یافته‌های پژوهش ارائه شده است:

- اظهارنظر حسابرس، رشد درآمد، اهرم مالی، مدیریت سود و فرار مالیاتی، به‌عنوان معیارهای انگیزه مدیران، بر لحن غیرعادی تأثیر دارند.
- ضعف کنترل داخلی، به‌عنوان معیار فرصت ثقلب، بر لحن غیرعادی تأثیر دارد.
- مدت تصدی، توانایی، خودشیفتگی و بیش‌اعتمادی مدیرعامل، به‌عنوان معیارهای قابلیت‌های فردی، بر لحن غیرعادی تأثیر دارد.
- رقابت در بازار محصول، قیمت‌گذاری انتقالی، اجتناب مالیاتی صنعت و عدم ارتباطات سیاسی، به‌عنوان معیارهای توجیه‌سازی ثقلب بر لحن غیرعادی تأثیر دارد.

در خصوص ارتباط معیارهای انگیزه‌های ثقلب با لحن غیرعادی، تأیید رشد درآمد با یافته‌های برازل و همکاران (۲۰۰۹) مخالف است؛ تأیید ارتباط اهرم مالی با پوریوسف، نصیرزاده و عسکرانی^۱ (۲۰۲۳) در تضاد است؛ تأیید فرار مالیاتی مطابق با نتایج ویلسون (۲۰۰۹) و تأیید مدیریت سود (افزایش اقلام تعهدی) مطابق با کاید و مقبل (۲۰۲۲)، لی و همکاران (۲۰۲۲)، هانگ و همکاران (۲۰۱۸) است. همچنین عدم تأیید نسبت جاری و نسبت سرمایه در گردش، نتایج با کوتسیانیتیس و همکاران (۲۰۰۶) در تضاد است؛ عدم تأیید افزایش سرمایه مطابق با پوریوسف و همکاران (۲۰۲۴) و در تضاد با یافته‌های هانلی و هوبرگ (۲۰۱۰)، هوانگ و همکاران (۲۰۱۴)، لوگران (۲۰۱۸) است و عدم تأیید رشد کارکنان، با برازل و همکاران (۲۰۰۹) هم‌خوانی ندارد.

به‌طور کلی تأثیر انگیزه‌های ثقلب بر لحن غیرعادی مطابق با فانک (۲۰۱۵)، پوردا و اسکیلیکورن (۲۰۱۵)، گوئل و گانگلی (۲۰۱۲) و هامفریس و همکاران (۲۰۱۱) است.

در خصوص ارتباط معیارهای فرصت ثقلب با لحن غیرعادی، تأیید ضعف کنترل داخلی با نتایج منصف، راغوناندان و راما^۲ (۲۰۱۲) مطابقت دارد و عدم تأیید تأثیر دوگانگی وظیفه با یافته‌های پوریوسف و همکاران (۲۰۲۴)، دی‌بوسکی (۲۰۱۹) و عزت (۲۰۲۰) ناسازگار است.

1. Pouryousof, Nassirzadeh & Askarany

2. Munsif, Raghunandan & Rama

در خصوص ارتباط معیارهای قابلیت‌های مدیران با لحن غیرعادی، تأیید مدت تصدی (به‌عنوان یکی از معیارهای قدرت مدیرعامل) با پژوهش‌های دی‌بوسکی (۲۰۱۹) و عزت (۲۰۲۰) هم‌خوانی دارد و با نتایج پوریوسف و همکاران (۲۰۲۴) ناهم‌گام است. تأیید توانایی مدیریت با یافته‌های پوریوسف و همکاران (۲۰۲۴) مطابق است و با نتایج ارسالن آی‌آیدین و همکاران (۲۰۲۰) هم‌خوانی ندارد. تأیید خودشیفتگی مدیر با یافته‌های پوریوسف و همکاران (۲۰۲۴)، بوخهولز و همکاران (۲۰۱۸) و باسونی و همکاران (۲۰۱۸) مطابقت دارد و تأیید بیش اعتمادی مدیران، با یافته‌های لیو و نگوین (۲۰۲۰)، کلاورسی و جونز (۲۰۰۳)، کیم (۲۰۱۷)، یان و همکاران (۲۰۲۱)، دیویس و همکاران (۲۰۱۵)، کرنی و لیو (۲۰۱۴) و مرکل دیویس و برنان (۲۰۱۱) موافق است و با پوریوسف و همکاران (۲۰۲۳) مخالف است. عدم تأیید تأثیر جنسیت مدیرعامل با یافته‌های پوریوسف و همکاران (۲۰۲۴)، پاتلی و پدرینی (۲۰۱۴)، لیو و نگوین (۲۰۲۰) و باسونی و همکاران (۲۰۱۸) هم‌خوانی ندارد و عدم تأیید تأثیر نزدیک‌بینی مدیرعامل با پوریوسف و همکاران (۲۰۲۴) ناسازگار است. در نهایت، تأیید معیارهای توجیه‌سازی تقلب بر لحن غیرعادی با یافته‌های مارکاریان و سانتالو (۲۰۱۴)، کارونا و همکاران (۲۰۱۲)، سانتوسو و کاهایا (۲۰۱۹) و آلبرشت و همکاران (۲۰۱۱) مطابقت دارد.

نتایج پژوهش حاضر در خصوص تأثیر برخی متغیرهای مرتبط با انگیزه‌های تقلب، فرصت برای تقلب و قابلیت‌های فردی بر لحن مدیران، می‌تواند نشان‌دهنده تأثیر چشمگیر ابعاد تقلب بر لحن مدیران باشد. از این رو با توجه به پیامدهای عمده لحن غیرعادی بر عملکرد بازار سرمایه و اقتصاد کشور به دست اندرکاران بازار سرمایه و قانون‌گذاران، توصیه می‌شود که اولاً به متغیرهای فوق، از جمله اظهارنظر حسابر، رشد درآمد، اهرم مالی، مدیریت سود و فرار مالیاتی (به‌عنوان معیارهای انگیزه تقلب)؛ ضعف کنترل داخلی (به‌عنوان معیار فرصت تقلب)؛ مدت تصدی، توانایی، خودشیفتگی و بیش‌اعتمادی مدیرعامل (به‌عنوان معیارهای قابلیت‌های فردی تقلب) و تأثیر رقابت در بازار محصول، قیمت‌گذاری انتقالی، اجتناب مالیاتی صنعت و عدم ارتباطات سیاسی (به‌عنوان معیارهای توجیه‌کننده تقلب) توجه ویژه‌ای از نظر ارتباط آن‌ها با تقلب مدیران داشته باشند. دوم، توصیه می‌شود که بازنگری قوانین بازدارنده مدنظر قرار گیرد و همچنین، به استانداردگذاری گزارش‌های توضیحی مدیران، به‌منظور کاهش اختیارات مدیران در انتخاب لحن و جرایم حقوقی برای مدیران خاطی توجه بیشتری شود.

این نتایج تجربی دارای چندین محدودیت است؛ اول، نحوه اندازه‌گیری دقیق لحن غیرعادی مدیران، اغلب با مشکلاتی همراه است؛ زیرا هیچ روش واحد و استاندارد در این حوزه وجود ندارد تا به نحوی صحیح میزان دقیق لحن غیرعادی مدیران را اندازه‌گیری کند. دوم، معیارهای مکعب تقلب در این مقاله، ممکن است تمام ابعاد و معیارهای ممکن و مرتبط با مکعب تقلب را دربرداشته باشد. سوم، معیارهای به‌کار رفته برای بُعد توجیه‌سازی تقلب، برای اولین بار به‌عنوان شاخص توجیه‌سازی تقلب استفاده شده‌اند و بایستی پژوهش‌های بیشتری در این خصوص انجام شود. پژوهش‌های آینده می‌توانند از روش‌ها و فرهنگ لغات متعدد دیگری که برای سنجش لحن افشای مدیران و همچنین اندازه‌گیری لحن غیرعادی وجود دارد، برای درک رابطه تقلب و لحن غیرعادی مدیران استفاده کنند.

منابع

- اکبرلو، الناز؛ زینالی، مهدی؛ علی‌نژاد ساروکلائی، مهدی و برادران حسن‌زاده، رسول (۱۴۰۱). تأثیر سویه‌های رفتاری مدیران بر لحن خوش‌بینانه گزارشگری مالی. *مجله توسعه و سرمایه*، ۷(۲)، ۱۱۱-۱۳۰.
- اکبرلو، الناز؛ زینالی، مهدی؛ علی‌نژاد ساروکلائی، مهدی و برادران حسن‌زاده، رسول (۱۴۰۰). بررسی رابطه بین خودشیفتگی مدیران و لحن خوش‌بینانه گزارشگری مالی: نقش تعدیلی مدیریت سود. *فصلنامه علمی مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۱۸(۷۲)، ۱۶۹-۱۹۲.
- زلفی، حسن؛ قادری، کاوه؛ افلاطونی، عباس (۱۴۰۳). تبیین، اولویت‌بندی و بررسی نقش ابعاد فساد مالی در تحریف صورت‌های مالی. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۳۱(۳)، ۵۴۶-۵۱۹.
- فتاحی نافچی، حسن؛ جودکی، محمد؛ منصوریان، زینب (۱۴۰۲). تأثیر قدرت مدیرعامل بر خوانایی گزارشگری مالی با در نظر گرفتن نقش تعدیلگری سودآوری و راهبری شرکتی. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۳۰(۴)، ۷۲۵-۷۴۶.
- کاشانی پور، محمد؛ آقائی، محمد علی؛ محسنی نامقی، داود (۱۳۹۸). لحن افشای اطلاعات و عملکرد آتی. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۶(۴)، ۵۷۰-۵۹۷.
- نصیرزاده، فرزانه؛ پوریوسف، اعظم (۱۴۰۲). مدیریت سود و تناقض لحن افشای مدیران: نقش تعدیل‌کنندگی نزدیک‌بینی مدیرعامل. *مجله دانش حسابداری*، ۱۴(۱)، ۹۳-۱۱۸.
- وفایی پور، روح اله؛ قاسمی، مصطفی؛ محسنی، عبدالرضا (۱۴۰۱). الگوی مدیریت لحن (لحن نوشتار) و بررسی رابطه آن با خوانایی گزارشگری مالی (تحلیل مضمون و SEM). *پژوهش‌های مالی و رفتاری در حسابداری*، ۲(۴)، ۱۰۱-۱۲۲.

References

- Albrecht, W.S., Albrecht, C.O., Albrecht, C.C. & Zimbelman, M. F. (2011). *Fraud Examination*. Mason: South-Western Cengage Learning.
- Akbarlou, E., Zeynali, M., Alinezhad Sarokolaei, M. & Baradaran Hasanzadeh, R. (2022). The effect of behavioral strains of managers on optimistic tone of financial reporting. *Journal of Development and Capital*, 7(2), 111-130. (in Persian)
- Akbarlou, E., Zeynali, M., Alinezhad Sarokolaei, M. & Baradaran Hasanzadeh, R. (2021). Investigating the Relationship between Managers' Narcissism and the Optimistic Tone of Financial Reporting: The Adjusting Role of Earnings Management. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 18(72), 169-192. doi: 10.22054/qjma.2021.59285.2237. (in Persian)
- Amara, I., Amar, A. B. & Jarboui, A. (2013). Detection of fraud in financial statements: French companies as a case study. *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences*, 3(3), 40-51. <https://doi.org/10.6007/IJARAFMS/V3-I3/34>
- Anderson, T.W. & Hsiao, C. (1982). Formulation and Estimation of Dynamic Models Using Panel Data. *Journal of Econometrics*, 18(1), 47-82. [https://doi.org/10.1016/0304-4076\(82\)90095-1](https://doi.org/10.1016/0304-4076(82)90095-1)

- Andreia Costa, G., Cristina Oliveira, L., Lima Rodrigues, L. & Craig, R. (2013). Factors associated with the publication of a CEO letter. *Corporate Communications: An International Journal*, 18(4), 432-450. <https://doi.org/10.1108/CCIJ-07-2012-0045>
- Arslan-Ayaydin, Ö., Boudt, K. & Thewissen, J. (2016). Managers set the tone: Equity incentives and the tone of earnings press releases. *Journal of Banking & Finance*, 72, 132-147. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2015.10.007>
- Arslan-Ayaydin, Ö., Thewissen, J. & Torsin, W. (2021). Disclosure tone management and labor unions. *Journal of Business Finance & Accounting*, 48(1-2), 102-147. <https://doi.org/10.1111/jbfa.12483>
- Baginski, S. P., Demers, E., Kausar, A. & Yu, Y. J. (2018). Linguistic tone and the small trader. *Accounting, Organizations and Society*, 68, 21-37. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2018.03.005>
- Bassyouny, H., Abdelfattah, T. & Tao, L. (2020). Beyond narrative disclosure tone: The upper echelons theory perspective. *International Review of Financial Analysis*, 70, 101499. <https://doi.org/10.1016/j.irfa.2020.101499>
- Bhattacharya, N., Black, E. L., Christensen, T. E. & Mergenthaler, R.D. (2007). Who trades on pro forma earnings information? *The Accounting Review*, 82 (3), 581-619. <https://doi.org/10.2308/accr.2007.82.3.581>
- Buchholz, F., Jaeschke, R., Lopatta, K. & Maas, K. (2018). The use of optimistic tone by narcissistic CEOs. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 31(2), 531-562. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-11-2015-2292>
- Davis, A. K., Ge, W., Matsumoto, D. & Zhang, J. L. (2015). The effect of manager-specific optimism on the tone of earnings conference calls. *Review of accounting studies*, 20(2), 639-673. <https://doi.org/10.1007/s11142-014-9309-4>
- DeBoskey, D., Luo, Y. & Zhou, L. (2019). CEO power, board oversight, and earnings announcement tone. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 52 (2), 657-680. <https://doi.org/10.1007/s11156-018-0721-x>
- Demerjian, P. R., Lev, B. & McVay, S.E. (2012). Quantifying managerial ability: A new measure and validity tests. *Management Science*, 58 (7), 1229-1248. <https://doi.org/10.1287/mnsc.1110.1487>
- Ezat, A. (2020). Corporate governance and disclosure verifiability as determinants of disclosure tone in the Egyptian context. *Scientific Journal for Financial and Commercial Studies and Researches*, 1 (2), 1-36. <https://doi.org/10.21608/cfdj.2020.109210>
- Fatahi Nafchi, H., Joodaki, M. & Mansoorian, Z. (2023). The Impact of CEO Power on Financial Reporting Readability: Exploring the Moderating Influence of Earnings Performance and Corporate Governance. *Accounting and Auditing Review*, 30(4), 725-746. doi: 10.22059/acctgre.2024.364836.1008854 (in Persian)
- Feldman, R., Govindaraj, S., Livnat, J. & Segal, B. (2008). *The incremental information content of tone change in management discussion and analysis*. Available at SSRN <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1126962>

- Fung, M. K. (2015). Cumulative prospect theory and managerial incentives for fraudulent financial reporting. *Contemporary Accounting Research*, 32 (1), 55-75. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12074>
- Goel, S. & Gangolly, J. (2012). Beyond the numbers: Mining the annual reports for hidden cues indicative of financial statement fraud. *Intelligent Systems in Accounting, Finance and Management*, 19 (2), 75-89. <https://doi.org/10.1002/isaf.1326>
- Hales, J., Kuang, X. & Venkataraman, S. (2011). Who believes the hype? An experimental examination of how language affects investor judgments. *Journal of Accounting Research* 49 (1), 223-255. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2010.00394.x>
- Henry, E. & Leone, A. J. (2016). Measuring qualitative information in capital markets research: Comparison of alternative methodologies to measure disclosure tone. *The Accounting Review*, 91(1), 153-178.
- Huang, S. Y., Lin, C-C., Chiu, A. & Yen, D.C. (2017). Fraud detection using fraud triangle risk factors. *Information Systems Frontiers*, 19 (6), 1343-1356. <https://doi.org/10.1007/s10796-016-9647-9>
- Huang, X., Teoh, S. H. & Zhang, Y. (2014). Tone management. *The Accounting Review*, 89 (3), 1083-1113. <https://doi.org/10.2308/accr-50684>
- Hwang, I., Choi, S. & Jung, T. (2019). Managerial ability and stock price crash risk. *Korean Accounting Review*, 44 (1), 111-154. <https://doi:10.24056/KAR.2019.02.001>
- Jegadeesh, N. & Wu, D. (2013). Word power: A new approach for content analysis. *Journal of financial economics*, 110 (3), 712-729. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2013.08.018>
- Kashanipour, M., Aghaee, M.A. & Mohseni Namaghi, D. (2019). Information Disclosure Tone and Future Performance. *Accounting and Auditing Review*, 26(4), 570-594. (in Persian)
- Karuna, C., Subramanyam, K. R. & Tian, F. (2012). Industry Product Market Competition and Earnings Management. *Working Paper*. available at: <http://experiments.cob.calpoly.edu/seminars/karuna.pdf>
- Kayed, S. & Meqbel, R. (2022). Earnings management and tone management: evidence from FTSE 350 companies. *Journal of Financial Reporting and Accounting*. <https://doi.org/10.1108/JFRA-10-2021-0373>
- Kearney, C. & Liu, S. (2014). Textual sentiment in finance: A survey of methods and models. *International Review of Financial Analysis*, 33, 171-185. <https://doi.org/10.1016/j.irfa.2014.02.006>
- Li, S., Wang, G. & Luo, Y. (2022). Tone of language, financial disclosure, and earnings management: a textual analysis of form 20-F. *Financial Innovation*, 8 (43), 1-24. <https://doi.org/10.1186/s40854-022-00346-5>
- Lin, Y., Hu, S. & Chen, M. (2005). Managerial optimism and corporate investment: Some empirical evidence from Taiwan. *Pacific-Basin Finance Journal*, 13(5), 523-546. <https://doi.org/10.1016/j.pacfin.2004.12.003>

- Liu, P. & Nguyen, H. T. (2020). CEO characteristics and tone at the top inconsistency. *Journal of Economics and Business* 108 (105887). <https://doi.org/10.1016/j.jeconbus.2019.105887>
- Markarian, G. & Santaló, J. (2014). Product Market Competition, Information and Earnings Management. *Journal of Business Finance & Accounting*, 41 (5-6), 572-599. <https://doi.org/10.1111/jbfa.12064>
- Merkel-Davies, D. M. & Brennan, N. M. (2011). A conceptual framework of impression management: new insights from psychology, sociology and critical perspectives. *Accounting and business research* 41 (5), 415-437. <https://doi.org/10.1080/00014788.2011.574222>
- Mi, X. (2020). Executive Compensation Incentives Impact on the Tone and Readability of Financial Reports. *All Graduate Plan B and other Reports 1455*, Utah State University. <https://digitalcommons.usu.edu/gradreports/1455>.
- Munsif, V., Raghunandan, K. & Rama, D. V. (2012). Internal control reporting and audit report lags: Further evidence. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 31 (3), 203-218. <https://doi.org/10.2308/ajpt-50190>
- Nassirzadeh, F. & Pouryousof, A. (2023). Earnings management and Managers' Disclosure Tone Inconsistency: The moderating role of manager myopia. *Journal of Accounting Knowledge*, 14(1), 93-118. (in Persian)
- Patelli, L. & Padrini, M. (2015). Is Tone at the Top Associated with Financial Reporting Aggressiveness? *Journal of Business Ethics*, 126, 3-19. <https://doi.org/10.1007/s10551-013-1994-6>
- Pouryousof, A., Nassirzadeh, F. & Askarany, D. (2024). Deciphering CEO disclosure tone inconsistency: a behavioural exploration. *Review of Behavioral Finance*, 16(6), 1131-1150.
- Purda, L. & Skillicorn, D. (2015). Accounting variables, deception, and a bag of words: Assessing the tools of fraud detection. *Contemporary Accounting Research*, 32 (3), 1193-1223. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12089>.
- Ratmono, D. & Frendy. (2022). Examining the fraud diamond theory through ethical culture variables: A study of regional development banks in Indonesia. *Cogent Business & Management*, 9(1), 2117161.
- Riley, T. J. (2011). *An investigation into managers' language use in earnings press releases*. Phd Thesis, University of Massachusetts Amherst. <https://doi.org/10.7275/1925045>
- Santoso, A. & Cahaya, F. (2019). Factors influencing plagiarism by accounting lecturers. *Accounting Education*, 28(4), 401- 425. <https://doi.org/10.1080/09639284.2018.1523736>.
- Saeedi, A., Daghani, R. & Hajian, N. (2020). Firm-Specific Characteristics And The Disclosure Level: Evidence From The Tehran Stock Exchange. *Journal of Applied Business Research (JABR)*, 36(4), 129–152. <https://doi.org/10.19030/jabr.v36i4.10349>.
- Tetlock, P. C. (2007). Giving content to investor sentiment: The role of media in the stock market. *The Journal of finance*, 62(3), 1139-1168. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.2007.01232.x>

- Vafaeipoor, R., Ghasemi, M. & Mohseni, A. (2023). Tone Management Pattern (Writing Tone) and Its Relationship with Financial Reporting Readability (Content Analysis and SEM). *Journal of Financial and Behavioral Researches in Accounting*, 2(4), 101-122. (in Persian)
- Wolfe, D. T. & Hermanson, D. R. (2004). The fraud diamond: Considering the four elements of fraud. *CPA Journal*, 74 (12), 38-42. <https://digitalcommons.kennesaw.edu/facpubs/1537/>
- Wu, D. X., Yao, X. & Guo, J. L. (2021). Is textual tone informative or inflated for firm's future value? Evidence from Chinese listed firms. *Economic Modelling*, 94, 513-525. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2020.02.027>
- Yan, S., Jung, H. & Hwang, I. (2021). Can Analysts Identify Tone Management?: Evidence from China. *Available at SSRN*. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3983753>.
- Zhou, W., Li, Y., Wang, D., Xueqin, D. & Ke, Y. (2024). Management's tone in MD&A disclosure and investment efficiency: Evidence from China. *Finance Research Letters*, 59, 104767. DOI: 10.1016/j.frl.2023.104767
- Zalaghi, H., Ghaderi, K. & Aflatooni, A. (2024). Clarification, Prioritization, and Examination of the Role of Financial Corruption Dimensions in Financial Statement Manipulation. *Accounting and Auditing Review*, 31(3), 519-546. doi: 10.22059/acctgrev.2024.371834.1008910 (in Persian)